

LIMBA ROMÂNĂ E PATRIA MEA. CULTIVAREA CREATIVITĂȚII ȘI IMAGINAȚIEI PRIN ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE

Lucia BOTEZATU¹
botezatulucia@yahoo.com

MOTTO: „Limba este tezaurul cel mai de preț, pe care îl moștenesc copiii de la părinți, depozitul sacru lăsat de generațiile trecute și care merită să fie păstrat cu sfințenie de generațiile care-l primesc”.

(Vasile Alecsandri)

ABSTRACT: This article aims to illustrate the importance of our native language, which must be taught in school in through attractive modalities. I believe that the most important method is creativity. That is why I have organized a literary club, where pupils come to create and to develop their ability to use the language. Romanian language defines our identity, it means tradition and continuity, it is like a mirror where you can admire the past, the present and the future. Our children represent the future, so that they must learn and cultivate the language. In the end, as an example, I reproduced some of their creations.

KEYWORDS: creation, creativity, imagination, poetry, Romanian language.

Creată odată cu poporul, perfecționată în cursul istoriei în suferințele, dorul și aspirațiile seminției românești, șlefuită prin truda grea a cultivării pâinii, apărată cu sângele străbunilor, limba română constituie moștenirea noastră de preț, cultivarea ei fiind o îndatorire a oricărui cărturar Făurită cu lacrimi și bucurie, limba s-a concretizat într-un tezaur inestimabil de valori semantice și poetice, care își trag seva din adâncurile originii noastre.

¹ Profesor de limba și literatura română la Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Comănești, județul Bacău.

Limba română evocă unduirea lanurilor, miresmele calde și răcoroase ale pământului, cuprinde în ea zbulciumul codrilor, cursul lin al apelor în care își oglindesc chipul luceferii; limba noastră este o oglindă a trecutului, ea transmite, prin timp, emoția puternică a mărturiilor de glorie ale trecutului.

Depozitară a străvechii noastre tradiții, limba reprezintă una dintre componentele esențiale ale noțiunii de patrie, dobândind atributul eternității. Această limbă „*ca un fagure de miere*” este limba în care și-a rostit „*Amintirile*” humuleșteanul Ion Creangă, este limba prin care **Lucefărul** poeziei românești strălucește în nemurire, este limba în care Mihail Sadoveanu a creat măreața epopee a neamului, dar și limba în care poporul și-a tors dulce bogăția de suflet și gândire.

Graiul românesc este un dat ce tăinuiește în sine **viața**, respirația noastră în „ritmurile cosmice”, impunându-se nu numai ca izvor de inspirație, ci și ca prezență, ca permanență, ca urzeală a culturii noastre, pe care s-au bătut medalioanele unor personalități începând cu **inegalabilii cronicari** – exploratori ai sensului existenței românești, continuând cu **pașoptiștii** – ale căror idei au imprimat destinului nostru o nouă deschidere spre valorile socio-morale naționale și universale, sau cu **marii clasici** – care au consolidat poziția noastră în contextul culturii universale, străbătând labirintul **scriitorilor secolului al XX-lea** – scânteietori modelatori ai idealurilor complexe privind condiția umană, culminând cu două nume simbolice: **Mihai Eminescu și Nichita Stănescu**.

Încercarea de abordare a unei probleme cum este cea a cultivării interesului pentru limba română în cadrul organizat al școlii, al programelor, al activităților extracurriculare, al opționalelor este necesară. Necesară devine în momentul în care dorim să clarificăm formarea unor personalități puternice și complexe la elevi, prin cunoașterea solidă a culturii noastre, a coordonatelor sale reale, dar și a implicațiilor acesteia în universal.

Școala nu formează numai vorbitori de limba română, ci asigură un minim de cultură românească, ale cărei dominante de ordin social, istoric, moral, etic, estetic, ne-au individualizat în timp, asigurându-ne trăinicia, continuitatea, unitatea și evoluția, consacându-ne totodată un loc bine meritat în panteonul gândirii universale.

În procesul de învățământ, valoarea și selecția valorilor sunt fructificate prin educație, considerată ca acțiune desfășurată în mod conștient, urmărind scopuri și finalități stabilite anterior. SCOPUL constă în

transmiterea valorilor culturale necesare transformării și socializării elevilor, iar FINALITATEA se verifică în definirea trăsăturilor personalității elevilor și, implicit, în formarea unei noi valori umane.

Statutul elevului se va modifica din receptor în emițător, metamorfoză care va permite perenitatea actului cultural și permanenta sa înnoire.

Transferul cunoștințelor de la un stadiu la alt stadiu, în evoluția formării elevului, va stimula transformările și restructurările psihice, dezvoltând capacități de autoorganizare și de acțiune, cu influență directă asupra creativității.

Stârnirea „*interesului estetic*” și apoi cultivarea componentelor atitudinii estetice (gustul estetic, judecata estetică, idealul estetic, sentimentele și convingerile estetice) rămân deziderate ale educației școlare, atâta timp cât elevul va fi privit ca o personalitate capabilă să reacționeze corespunzător, prin sentimentele de satisfacție și insatisfacție, să aprecieze valorile printr-o judecată estetică pertinentă, să adere la idealurile estetice ale umanității, creându-și astfel convingeri estetice călăuzitoare în relația cu sine și cu ceilalți.

În cadrul activităților de cultivare a limbii române, de stimulare a creativității, descoperirea frumosului și trăirea estetică înseamnă perceperea „*freamătului*”, a „*vibrației*”, a „*sufletului*” închis în operă în momentul creației, iar orice întâlnire cu arta implică solemnitatea unui ceremonial. În sanctuarul artei se intră ca într-o catedrală, prin portalul reculegerii...

Regăsim în definirea personalității elevului, în cultivarea unui fundament moral, în stârnirea interesului estetic și cultivarea componentelor atitudinii estetice, ca elemente circumscrise, trăsăturile educației patriotice, morale, civice,umaniste și estetice.

Cultivarea limbii române prin activități de predare – învățare, cercuri de creație ale elevilor, activități extracurriculare, opționale, participarea acestora la concursuri și competiții se poate urzi pe un fundal moral, a cărui sevă să zvâcnească în creații cu un înalt grad de expresivitate și poate deveni, datorită emoțiilor transmise artistic, un element stimulator și mobilizator în dobândirea unor valori perene.

Elevii – poeți ai cercului de creație literară *Fărâma de dor* „și-au închis freamătul și vibrația sufletului” în creații literare care au menirea de a lărgi un univers de cunoaștere, de a construi „un itinerar spiritual” mereu actualizat, dinamic și valoros, aceasta înseamnă că lumea dintre granițele acestor fărâme poetice fascinează, garantează împlinirea în plan intelectual, într-o

întâlnire benefică a esteticului, cu catharsisul și cu poeticul. Pentru copilul poet, dintr-o asemenea perspectivă, textul devine un pretext pentru nestăvilită sete de cunoaștere, de formare, de perfecțiune și un pre-text întru desăvârșire prin perpetuă căutare.

Creativitatea și imaginația cultivate prin activitatea cercului literar „*Fărămă de dor*” duc elevii într-un spectacol în care stimulii percepției și ai atenției să fie mereu activați, substituindu-se astfel ideea de obstacol și închistare cu aceea de plăcere, de satisfacere a unor imperative intelectuale din care nu lipsesc întrebările: cum? de ce?

Implicit, elevul devine abil în fructificarea procesului de comunicare, capabil să se adapteze situației date și să anticipeze altele, într-un dialog motivat. Rolul asumat de elev se transformă în „artă”, granițele cunoștințelor sale se lărgesc considerabil, cuprinzând tot mai multe, mai vaste și mai surprinzătoare teritorii, accesibile numai celor inițiați, îmbogățiți spiritual și reflexivi. Selectarea conținuturilor în activitățile educative (cercuri de creație, opționale, serbări, spectacole, expoziții pe teme diverse) se realizează pe baza criteriilor psihologice, pedagogice și estetice.

Dăm importanța cuvenită educației estetice considerată un proces prin care se formează, se dezvoltă și se maturizează laturile fundamentale ale ființei umane: fizicul, psihicul, moralul, esteticul, cognitivul, afectivul, volitivul. Considerăm că activitățile extracurriculare prin cercurile de creație literară trebuie să aibă conținutul satisfăcut de o sumă de criterii printre care cele estetice, etice, morale să dețină aceeași pondere, astfel încât construirea personalității elevului să se realizeze printr-o permanentă raportare la valori, singurele în măsură să asigure un echilibru psihic, în care starea de mulțumire, de siguranță se împletește cu tendința de a deține cât mai multe valori. Așa îi deprindem pe elevi să-și selecteze lectura, să prețuiască o carte, să-și aleagă modelele, ele însele întruchipări ale valorilor. Evoluția nu poate fi delimitată de criteriile estetice, atâta timp cât noțiunea de „valoare” conține latura estetică (frumosul, binele, sublimul, grotescul etc.)

Ca profesor de limba română, urmăresc fixarea unor competențe de decodificare a textului, de interpretare a mesajelor, ideilor, de asimilare și aplicare a noțiunilor de teorie literară, astfel încât elevul să-și explice o anumită atitudine emoțională, acea vibrație afectivă la întâlnirea cu textul (opera).

Acumularea noțiunilor printr-un material concret (textul) permite explicarea evoluției gândirii umane, a rostului omului în Univers, a

nostalgiilor și năzuințelor acestuia, formând la elevi deprinderi și capacități de conduită în diferite situații, dându-le posibilitatea de a se adapta, învățându-i disciplina și stăpânirea de sine, insuflându-le aspirații pentru a dobândi prestigiu, cu alte cuvinte, făcându-i conștienți de apartenența la umanitate.

Participarea elevilor la cercurile de creație din școală, publicarea acestor strădanii ale minții și sensibilității în revistele „*Speranțe*”, „*Semințe ale ideii*”, „*Ochi de copil*”, „*Viitorul la pătrat*”, participarea masivă la concursuri naționale de gen „*Dintre sute de catarge*”, „*Tinere condeie*”, „*Autori – copiii!*”, Concursul Național „*Mihai Eminescu*” – faza județeană, națională și internațională reprezintă, din perspectiva împlinirii în plan intelectual, un pretext pentru nestăvilită sete de cunoaștere și pentru desăvârșire prin perpetuă căutare.

Cercul de creație „*Fărămă de dor*” reprezintă o școală a formării gustului estetic, manifestat în opere unice. Exprimarea eufemistică (rod al bunului simț), alegoria (formă discretă de utilizare a tehnicii măștilor), metafora (rezultat al sublimării sentimentelor), epitetul (consecință a înclinației pentru frumos), comparația (efect al acuității și perspicacității gândirii), personificarea (urmare a dragostei pentru univers), accesul la ritm și la rimă, diversitatea de teme și motive se răsfrâng în creațiile elevilor într-o împletitură firească, nuanțată, fluentă.

Implicarea elevilor în căutarea celor mai potrivite teme, motive, grija pentru cultivarea limbii literare, pentru exprimarea ideilor într-o formă adecvată, garantează succesul muncii artistice, dezvoltă spiritul de cooperare, critic, autocritic, într-un cuvânt, realizează educația în toate dimensiunile ei, formează și concepția despre lume ca „viziune cosmologică asupra existenței” prin scindarea eului, prin autocunoaștere și autoevaluare, prin întrebări „tulburătoare” asupra existenței, declanșându-se astfel setea de cunoaștere, dorința de implicare în evoluția umanității, promovarea valorilor ca atribute ale unei omeniri prospere.

CERCUL DE CREAȚIE LITERARĂ „FĂRĂMĂ DE DOR”

Tema: MOLDOVA, PĂMÂNT NĂSCĂTOR DE STELE

Sunt urmașa

Sunt urmașa voastră

A strămoșilor mei,

A acestor meleaguri sfinte,
 A acestui cer mirific,
 A lumii întregi.
 Sunt urmaşa unor războaie străvechi,
 A cântecelor de slavă,
 A limbii române
 Şi sunt mândră că sunt urmaşa lor.

Graiul

Graiul neamului
 E comoara mea
 Cea mai de preţ.
 De la strămoşii ce-au luptat
 Şi pentru unire au murit.
 Graiul românesc e minunat
 O stea ce străluceşte
 În sufletul meu
 Şi nu se stinge niciodată.

Sunt copilul

Sunt copilul care-a vorbit
 Despre strămoşii ce-au murit,
 Despre ţara mea de vis
 De românul paradis.

Sunt copilul care-a strigat
 Şi despre ţară a cântat
 Un cânt de slavă, cântec sfânt
 Pentru acest străbun pământ.
 Sunt copilul care-a umblat
 Pe la case-a colindat
 Colind de pace şi iubire
 Colind sfânt despre Unire.

O ţară!

M-ai luat de mână,
 Dragă ţară,

Și mi-ai arătat
 Munții încununați cu diamante.
 Izvoare strămoșești.
 Și m-ai dus
 Pe pământul românesc
 Unde m-am născut
 O țară, mereu te voi iubi,
 Și îți voi cânta
 Cântece sfinte de pace.

(**Andreuță Anca Codrina**, clasa a V-a B)

Domnului Eminescu

Fire de Luceafăr se-mpart
 În fiecare colț al inimii mele.
 Părinte-al poeziei, lumina ce-mi doresc.
 Tu ești valul mării albastre
 Inundat de soare și cântec.
 Un singur dor mai am:
 Învăță-mă să fiu aidoma ție
 În patria Limbii Române.
 Ție, fruntea-mi de copil se înclină,
 Ție, păstor al cuvintelor,
 Dorul zorilor și al viselor.

Doar Eminescu

Citindu-ți scrisul,
 Am învățat să te cunosc pe tine însuși
 Și să plămădesc în cuvinte.
 Cu sufletul,
 Un Luceafăr blând.
 E un Luceafăr al poeziei
 E doar Eminescu.
 Eminescu

Dintr-un simplu cuvânt a făcut un vers.
 Dintr-un simplu vers a făcut o poezie.
 Știa să spună cuvintele din sufletul lui,

Știa să-și exprime sentimentele în felul lui,
Doar el: Mihai Eminescu

(**Andra-Patricia Groapă**, *clasa a VI-a B*)

Stelele pământului românesc

Codrul – cuvântul preferat al unei stele înduioșătoare a coborât din bolta cerească către pământ. El a rupt strâmtoarea întunericului cu forța luminii rimelor.

Dragostea va fi cuvântul citit în fiecare clipă de stelele iubitoare, îndrăgostite de Eminescu.

Pura strălucire reflectă în suflete valuri de versuri.

Steaua frate a lui Eminescu, cu amintiri ale copilăriei, este Ion Creangă, cu vise copilăroase ce nasc haz și-l așează în gândurile tuturor. Ei sunt ai unui pământ născător de stele.

(**Iuliu Micu** – *clasa a VI a B*)

Fiind băiet, păduri cutreieram

Marele poet Mihai Eminescu a pribegit de când era mic copil pe treptele imaginației, pe strunele limbii române.

Locul natal i-a adus destulă vrajă încât să-și creeze propria lui lume. La Ipotești Eminescu a cunoscut viața, deoarece el colinda în acest colț de rai cu coline, pășini înverzite, ape sure, toate învelite în lumină și umbre selenare.

Artistul a transformat poezia și versurile ei în cea mai sacră creație de pe acest pământ fermecat. A transformat, prin cuvinte uimitoare, apusul în splendoare, stelele în cânturi cuprinse de praf auriu, vântul într-un gând sihastru și țara în cea mai frumoasă minune a unui flaut răgușit de prea mult cânt. Mihai Eminescu, Poet romantic, a reușit să transmită în sufletele tuturor iubirea, melancolia, magia, fericirea, cu ajutorul penelului fermecat și a foi albe ca de nea.

Eminescu a reușit și va reuși să ne facă să plutim pe albastriul cer și să zburăm pe o aripă de nostalgie, citindu-i cu venerație creațiile literare.

(**Anca-Codrina Andreuță** – *clasa a VI a B*)

Limba română e patria mea

Rostesc cu încredere fiecare slovă

A limbii mele.

Fiecare cuvânt învățat aici,
 Pe meleagurile mele,
 Vine într-un vagon
 Din trenul vieții
 Cu amintirea sa.
 Primul pas aici l-am făcut,
 Primul cuvânt aici e învățat.
 De aceea,
 Patria mea e limba română,
 Limba română e patria mea.
 Ele sunt ascunse în al meu suflet,
 Pitite în colțul iubirii,
 După peretele mândriei.

(**Andra Groapă** – clasa a VII-a B)

Speranță

Spun „școală” și mă gândesc
 La o rază de speranță.
 Spun „carte” și-mi imaginez
 O lume misterioasă,
 Ce-ai s-o poți străbate
 Numai cu voința minții tale.
 Semne magice mă pierdeau prin neștiut
 Dar acum le-am înțeles,
 Dar datorită cui?
 Să fi fost magie? Nu!
 Au fost roadele culese din cărți.
 Să ating soarele, luna, stelele
 E un vis nedeslușit
 Ce-l pot străbate
 Printr-un univers deschis de carte.

(**Panaite Fabio** – clasa a VI-a B)

Cartea

Cartea te învață
 Tot ce-i bun în viață.
 Cartea este ca un soare,

Cartea este ca o zare
 Ce îți luminează viața
 De când începe dimineața.
 Multă lume o-ndrăgește,
 Zi de zi o răsfoiește,
 Ca să afle-nvățături
 Din povești sau din scripturi.

(**Larisa Ivu** – clasa a V-a D)

Patria mea – limba română

Cuvintele în șoaptă îmi vorbesc.
 Aceste cuvinte nu sunt ca altele,
 Ele vorbesc clar și răspicat
 Și mă fură ușor în lumea lor
 Și mă învață sinceritatea lor.
 Și se joacă cu mine și descopăr
 Că această lume este patria mea.

(**Alex Stănuț** – clasa a VI-a B)

Limba română

Limba noastră numai cântec,
 Miere, fagure de stup,
 E a dorului descântec
 O grăiești numai cu duh.

Din strămoși lăsată, limba
 Românească, vorba noastră.
 Când o zici parcă se-aude
 Parcă se-aude dragă pasăre măiastră.

(**Georgiana Galben** – clasa a V-a D)

Spre calea poeziei

În cartea veche a istoriei
 A mai trecut un an.
 Iar gândul meu zboară
 Spre viitor,
 Spre veacuri înnoite,

Umbrite de trecutul glorios
Al poeziei,
Ce-a răsărit precum o stea.
Și poate încet, încet,
S-a stins în depărtări albastre.
Iar raza ei,
Abia acum
Pătrunde-n mine,
Și-mi luminează calea
Spre această lume.

(Claudia Cojocaru – clasa a VI-a B)

Bibliografie:

- [1] Balotă, Nicolae, *Arte poetice ale secolului XX. Ipostaze românești și străine*, Editura Minerva, București, 1997
- [2] Eliade, Mircea, *Imagini și simboluri*, Humanitas, București, 1994
- [3] Eminescu, Mihai, *Poezii*, Editura Minerva, București, 1985
- [4] Evseev, Ivan, *Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Amarcord, Timișoara, 2001
- [3] ***, Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan” al Academiei Române, *Dicționarul Explicativ al Limbii Române*, Ediția a II-a, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998